

nattens paradis

SVENSKA SÄLLSAMHETER

ALEPH BOKFÖRLAG

– Husch, sade han – se, se! Och han fumlade med några knappar på väggen. Belätet reste sig morrande och knorrande, fjädrar surrade och hjul väste. Gestalten steg upp och glodde på mig med ett par grådaskiga ögonlinsor. När därtill underkäken plötsligt föll ned med en smäll och visade ett gapande hål och bruna betar, ryggade jag tillbaka i avsmak. – Ack, sade uppfinnaren – det fattas ännu blott livsfluidet – men vänta, vänta...

Aleph fortsätter sin exkursion i den svenska, ofta glömda fantastikens historia. Här finns berättelsen om studenten som blivit dömd att för evigt gräva i arkiven efter ett obefintligt dokument, som kan sona hans brott mot den gudomliga världsordningen. Hur går man tillväga för att dissekera en levande människa? Och Viktor Rydberg diktar virtuost om Den flygande holländaren. Som bonus finns en svavelosande kortroman om en djävul som residerar i Helsingfors, för att samla tretton prima själar åt sin storfurste.

Fantastik är dock inte bara skräck och fantasy. Här kan också läsas en skiss från 1735 på en roman som aldrig blev skriven – men som skildrar ett stjärnornas krig mellan invånarna i solsystemet och våra grannar i världsrymden. Och vem trodde att den första egentliga science fiction-novellen på svenska, med 200 år på nacken, skulle handla om invånarna i atomernas mikrokosmos...?

ISBN 978-91-87619-05-2

Andra intressanta böcker, utgivna av

Aleph Bokförlag:

Skuggor vid aftonlampan: 30 nattstycken (antologi) —

H.P. Lovecraft: *Sökandet efter det drömda Kadath* — William Hope
Hodgson: *Rösten i mörkret* — *Syner i natten: ett skräckgalleri* (antologi)
— *Berättelser i svart* (antologi) — *Likkistförsäljaren* (antologi) —
J. Sheridan Le Fanu: *Grönt te* — m.fl.

Besök

www.alephbok.com

Klassisk och nyskriven fantastik.

NATTENS PARADIS

Svenska sällsamheter

Valda och presenterade av

Rickard Berghorn

ALEPH

Bokförlag

Henning Berger: *Uppfinnaren Stürzberg. Från Spöksekretären* (Bonniers, 1919). • Per Gustaf Berg: *Skendöda och levande begravna. Från Svensk mystik* (P.G. Berg, 1871). • Anders Celsius: *Astronomia. Från Gyllene Äpplen: svensk idéhistorisk läsebok* vol. I (Atlantis, 1991). Moderna synonymer har föreslagits av Ahrvid Engholm och ett ord som anges som ”oläsligt” har korrigerats mot originalet av honom. • Gabriel Israel Hartman: *En dröm. Från Åbo Tidning* nr 27 1803. • Frank Heller: *Den okände guden. Ur Dr Zimmertürs diagnoser* (Bonniers, 1928). • Viktor Rydberg: *Den flygande holländaren. Från första bokutgåvan Den flygande holländaren* (Göteborgs Handelstidnings AB, 1878). • Runar Schildt: *Asmodeus och de tretton själarna. Från Asmodeus och de tretton själarna. Samt tre noveller* (Holger Schildts förlag, 1915). • Emanuel Swedenborg: *Om världarnas mångfald. Från Principia rerum naturalium* (1734) del 3, kapitel 2. Texten har översatts av Rickard Berghorn från den engelska utgåvan *The Principia: or, The First Principles of Natural Things* vol. II (Walton and Mitchell, London 1846). • Zacharias Topelius: *Den evige studenten. Från Sägner i dimman: samlade skrifter av Zacharias Topelius, tjuguandra delen* (Bonniers, 1902). • Axel Wallengren: *Absintdrickaren. Från Mannen med två hufvuden* (Gustaf Lindströms boktr., 1895). • Hugo Öberg: *Dvärgen. Från Drömdt och Händt* (Chelius, 1914).

Tidigare böcker i serien Svenska sällsamheter:
Skymningstankar och nattvakor (2014)

Omslaget är formgivet av Nicolas Krizan.

© 2017 Aleph Bokförlag och respektive upphovsman. Inlagan formgiven av Rickard Berghorn. Första upplagan.
Tryckt av Unitedprint.com, Solna 2017.

ISBN 978-91-87619-05-2

– *Innehåll* –

FANTASTIK OCH VERKLIGHET ... 7
Förord av Rickard Berghorn

Kosmiska skisser ... 14
*Av Anders Celsius,
Emanuel Swedenborg &
Gabriel Israel Hartman*

Den evige studenten ... 27
Av Zacharias Topelius

Skendöda och levande begravna ... 48
Av Per Gustaf Berg

Den flygande holländaren ... 59
Av Viktor Rydberg

Uppfinnaren Stürzberg ... 67
Av Henning Berger

Den okände guden ... 73
Av Frank Heller

Absintdrickaren ... 90
Av Axel Wallengren

Dvärgen ... 99
Av Hugo Öberg

Asmodeus och de tretton själarna ... 105
Av Runar Schildt

Runar Schildt

Asmodeus och de tretton själar

Runar Schildt (1888-1925) var en uppmärksammanad finlandssvensk författare av realistiska romaner och noveller, men med tydlig smak för det fantastiska. En av hans största framgångar var det skräckromantiska kamardramat *Galgmannen: en midvintersaga* (1922), om en överste Toll som äger en liten trägubbe, täljd ur stocken på en galgbacke, och som uppfyller ägarens alla önsknningar till priset av dennes själ. Enda möjligheten att undvika evig förtappelse är att sälja trägubben vidare till ett pris lägre än den inköptes för; men hur kan överste Toll göra det när han betalar för gubben till priset av det mest värdelösa på Jorden, ett sandkorn? Pjäsen är uppenbart inspirerad av Friedrich de la Motte Fouqués novell *Das Galgenmännlein* (1810; ”Den lille galgmannen”), som publicerades på svenska i boken *Ny samling folksagor* (1874; ny uppl. 1896), en berättelse som också gav Robert Louis Stevenson uppslaget när han skrev den klassiska skräcknovellen *The Bottle Imp* (1893). Läs vidare i Rickard Berghorns efterord till Fouqués roman *Undine* (Hastur Förlag, 2012).

Schildts pjäs *Galgmannen* blev film 1945 i regi av Gustaf Molander, och var också en av Ingmar Bergmans tidiga teateruppsättningar. Med kortromanen *Asmodeus och de tretton själar* (1915) slog den vanligtvis svärmodige Runar Schildt sig lös i avancerad fantasy med scener från Helvetets sociala organisation och vardag. Författaren hade säkert roligt när han skrev denna farsartade skröna.

I.

De himmelska härskarornas hierarki är ju tämligen allmänt bekant, men detta kan knappast påstås om motsvarande förhållanden i Underjorden eller – som våra förfäder på sitt rättframma vis brukade säga: i helvetet.

Jag anser det därför lämpligast att börja med en liten karaktäristik av Asmodeus, hjälten i denna uppbyggliga historia.

Enligt noggranna beräkningar, som i sextonde århundradet verkställdes

av den lärde och fromme professor Martinus Borrahus, uppgår djävlar-
nas antal till inte mindre än 2 665 866 746 664. Det blir då utan vidare
klart att de inte alla kan vara av samma betydenhet eller ens socialt lik-
ställda. Nej, även här förefinns en samhällsstege med otaliga pinnar.

Asmodeus har fått plats på en av de allra översta; det vill säga att han
innehar ungefär ärkeängelsrang. Här på jorden skulle han kunna göra
anspråk på furstevärdighet inklusive predikatet *Durchlaucht*.

Asmodeus är också en av Underjordens mest framstående och betrod-
da män. Han har under tidernas lopp blivit skickad upp till jorden i de
mest delikata och invecklade uppdrag och städse utfört dem till sin po-
tentats fullständiga belåtenhet. Då man emellertid på senare tider inom
Underjordens ledande diplomatiska kretsar börjat hylla den tvivelsutan
riktiga principen, att även de yngre förmågorna bör få pröva sina krafter i
angelägenheter av stor vikt, har Asmodeus under de sista femtio åren nju-
tit ett välförtjänt och nästan oavbrutet otium cum dignitate, vilket dock
ingalunda bör förstås som om han på något sätt vore emeritus. Det är inte
alls länge sedan han roade sig med ett litet kärleksäventyr i Danmark, som
visserligen inte avlopp alldeles triumfalt för honom; men å andra sidan
har man anledning anta, att Overskou givit en skev och ofullständig bild
av tilldragelsen ifråga. Syftet med denna förvanskning är inte svårt att
uppdaga: människorna skryter gärna med att de besegrat och lurat Un-
derjordens representanter helt enkelt för att överskylla sin egen svaghet.
I det följande skall vi se i vad mån människobarnen är i stånd att motstå
mörksens väldigheter.

* * *

Härom året inträffade det en torsdag i medlet av maj (jag vill påpeka att
man i Underjorden av praktiska skäl accepterat en mängd jordiska sed-
vänjor och sålunda till exempel följer den gregorianska kalendern), att
man i huvudstaden Belzebugia på sedvanligt sätt högtidlighöll årsdagen
av Belzebubs tronbestigning med en lysande officiell festivit. Asmo-
deus deltog naturligtvis i hyllningarna. Hans bröst var översållat av ord-
nar – även sådana som han på jorden fått mottaga av tacksamma furstar,
dem han tjänat för att få i sitt våld. Hans svans var nästan pinsamt väl
friserad och hans horn så omsorgsfullt polerade som det hövdes hovets
arbiter *elegantiarum*.

Dylika officiella festligheter anses ju här på jorden lika oundgängliga
som dödande tråkiga. Förhållandet är absolut detsamma i Underjorden.
Tid efter annan yppade sig i Asmodei aristokratiskt formade käkpartier

skandalösa tillbud till gäspning, som han emellertid kvävde lika snabbt och skamset som om det gällt ett lönnlagt foster.

Supén intogs i den praktfullt dekorerade Basaltsalen, populärt kallad Svarta havet. Vid de dignande borden, som tillsammans bildade ett väldigt pentagram, satt bänkat allt vad Underjorden äger av börd och rang. Serveringen ombesörjdes uteslutande av före detta konungar, som för tillfället befriats från sina ordinarie straff.

På grund av de många talen och toasterna drog supén ut till efter midnatt. (Underjorden består sig med en sol av hamrat guld och en måne av platinalegering, vilka drivs av ett sinnrikt urverk så att de troget följer sina förebilder på himlavalvet. Man kan därför med fullt skäl tala till exempel om midnatt även här.) Med en lättnadens suck, som likväl inte antog synbara proportioner, varseblev Asmodeus omsider att Hans Djävulska Majestäten behagade dra sig tillbaka till de inre gemaken.

I detsamma föddes en lysande idé i Asmodeus' fruktsamma hjärna. Han skyndade fatt sin gamle vän Aziel, hovmarskalken, drog honom av-sides och föreslog ...

**Köp boken i din bokaffär och läs vidare!
Eller beställ direkt från förlaget:**

www.alephbok.com

TIMAIOS PRESS

... är del av Aleph Bokförlag. Utger tankeväckande och märkliga böcker för dig som är intresserad av kuriosa, spekulationer, idé- och vetenskapshistoria. Förlaget publicerar fakta och skönlitteratur för såväl fackmannen som den intresserade lekmannen. Utgivningen är på svenska och engelska.

www.timaiospress.com

Böcker av och om:

Epikuros — Lucretius — Atomism — Francis
Bacon — H.P. Lovecraft — Camille Flammarion — Diogenes
Laërtius — Emanuel Swedenborg — Erasmus Darwin —
E.T.A. Hoffmann — Platon — Andrew Crosse —
Och annat.